

Годишен доклад за дейността на
Държавно предприятие
„Ръководство на въздушното движение”
(ДП „РВД”)
за 2008 г.

Съдържание

Обръщение на генералния директор	5
I. Мисия, визия и стратегически цели на ДП „РВД“	6
II. Функции и управление на ДП „РВД“	6
III. Основни събития и приоритети за ДП „РВД“ през 2008 г.	7
IV. Международната дейност на ДП „РВД“	9
V. Оперативна дейност	9
VI. Техническо осигуряване на оперативната дейност	12
VII. Безопасност и контрол на качеството	13
VIII. Административно обслужване на дейността и човешки ресурси	15
IX. Финансово-счетоводна дейност	15
X. Планирани основни инвестиции за 2009 г. и задачи, залежали в бизнес-плана за периода 2008-2012 г.	16
XI. Планирано развитие на човешките ресурси през 2009 г.	17
XII. Рискове, свързани с дейността на предприятието	17
Годишен финансов отчет към 31 декември 2008 г.	19

ОБРЪЩЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ ДИРЕКТОР

УВАЖАЕМИ ЧИТАТЕЛИ,

Имам удоволствието да представя на вашето внимание Годишния отчет на Държавно предприятие „Ръководство на въздушното движение“ (ДП „РВД“) за 2008 година.

През последните години ДП „РВД“ се утвърди като доставчик на аеронавигационно обслужване, който успешно се справя с предизвикателствата и новите реалности. ДП „РВД“ продължава да се развива, да следва своите стратегически цели и да предоставя висококачествено обслужване с акцент върху безопасността на полетите.

За това недвусмислено говорят постиженията на предприятието:

През 2008 г., макар и в условия на световна финансова криза през второто шестмесечие на годината, бе отчетен ръст на движенията на въздухоплавателни средства със 7.40 % , като същевременно в изпълнение на партньорското споразумение с ИАТА таксовата единица прелитане бе намалена с 4.50 % в сравнение с 2007 г.

През 2008 г. бе успешно въведена в експлоатация окончателната софтуерна версия на автоматизираната система за управление на въздушното движение SATCAS, което позволи обединяване на двата района за полетна информация на страната и консолидиране на дейностите по обслужване на въздушното движение в Единния център за УВД в София, в унисон с общоевропейските цели, произтичащи от инициативата за Единното европейско небе.

През 2008 г. активно продължи работата по съвместната инициатива на Република България и Румъния за създаване на функционален блок от въздушно пространство DANUBE FAB – проект от ключово значение за утвърждаване ролята на предприятието в европейски и регионален мащаб.

Основен акцент на социалната ни политика през 2008 г. бе активният диалог със социалните партньори по всички въпроси, свързани с подобряване условията на труд и квалификацията на специалистите на ДП „РВД“.

Използвам случая да изразя благодарност към моя екип и всички колеги от предприятието, които допринесоха със своя труд, знания и опит за устойчивата реализация на приоритетите на ДП „РВД“.

Емануил Радев

Генерален директор на ДП „Ръководство на въздушното движение“

I. Мисия, визия и стратегически цели на ДП „РВД“

Мисия

Предоставяне на висококачествено аеронавигационно обслужване (АНО) за надеждно и ефективно управление на дейността по АНО, поддържайки най-високи нива на безопасност и намалявайки влиянието върху околната среда.

Визия

Конкурентноспособно предприятие, което успешно се справя с предизвикателствата, поставени пред него, от новите реалности и е жизнеспособно в бизнеса по предоставяне на АНО. Лидер в системата на аеронавигационното обслужване в Югоизточна Европа.

Стратегически цели на ДП „РВД“ - Основни цели в периода 2008 - 2012 г.

Разпознаване на ДП „РВД“ като безопасно и конкурентноспособно предприятие от авиационната общност в Европа.

Ключова роля при осигуряване на АНО в Югоизточна Европа.

Подобряване на показателите за безопасност, ефикасност и ефективност на АНО.

II. Функции и управление на ДП „РВД“

ДП „РВД“ е юридическо лице, което притежава свидетелство за извършване на аеронавигационно обслужване и изпълнява държавни функции по предоставяне на аеронавигационни услуги в обслужваното гражданско въздушно пространство на Република България. Основният предмет на дейност на ДП „РВД“ е:

1. управление на въздушното движение за постигане на безопасност, ефективност и редовност на полетите в обслужваното гражданско въздушно пространство;
2. планиране, осигуряване, внедряване, експлоатация и поддържане на съоръжения, системи и оборудване за комуникационно, навигационно, обзорно, енергийно, светотехническо, метеорологично и аеронавигационно осигуряване на обслужваното въздушно движение и съпътстващата инфраструктура;
3. комуникационно обслужване, навигационно обслужване и обслужване по обзора;
4. метеорологично обслужване;
5. аеронавигационно информационно обслужване;
6. метеорологично обслужване;
7. информационно обслужване на дейностите по търсене и спасяване на въздухоплавателни средства;
8. управление на системата за безопасност на въздушното движение в рамките на предоставената му компетентност;
9. изпълнение на задълженията на Република България, произтичащи от международни договори в областта на управлението на въздушното движение, по които Република България е страна;
10. събиране на такси за аеронавигационно обслужване.

Оперативното управление на ДП „РВД“ през 2008 г. се осъществява на база система за управление чрез основни цели и задачи, чрез дефиниране, отчитане и контрол на дейностите, извършвани от отделните териториално и/или функционално обособени звена на предприятието.

III. Основни събития и приоритети за ДП „РВД“ през 2008 г.

1. Приемане на място на софтуерни версии 1 и 2 на автоматизираната система за управление на въздушното движение (SATCAS), производство на фирма SELEX-SI

Във връзка с изпълнението на договора за доставка на система SATCAS с фирма SELEX-SI, изпитанията на функционалностите на подсистемата завършиха успешно през месец декември 2007 г. От началото на 2008 г., ДП „РВД“ разполага с най-модерната система за УВД в зоната на ЕВРОКОНТРОЛ, която позволи обединяването на двата района за полетна информация на страната и успешното цялостно завършване на проекта за изграждане на ЕЦ за УВД в София.

2. Сертифициране на автоматизираната система за управление на въздушното движение (SATCAS), производство на фирма SELEX-SI.

В изпълнение на регламентите на Европейския парламент и Съвета и на Европейската комисия за инициативата Единно европейско небе (ЕЕН), на 04.02.2008 г. е сертифицирана със срок на валидност 22.12.2009 г. системата SATCAS, състояща се от следните основни подсистеми за: обработка на полетни данни (FDPS), обработка на данни от наблюдения (SDPS) и взаимодействие човек-машина (ODS).

Удостоверението за експлоатационна годност на система SATCAS, издадено от ГД ГВА отговаря на изискванията на Регламент № 552/2004 на Европейския парламент и Съвета и нормативната уредба на гражданското въздухоплаване в Република България.

3. Преместване на дейностите по ОВД Варна Контрол в ЕЦ за УВД София

Преместване на дейностите по ОВД Варна Контрол в ЕЦ за УВД София се извърши на седем фази в периода от 19.12.2007 г. до 22.02.2008 г. и управлението вече се осъществява в района на КОНТРОЛ само от ЕЦ за УВД София.

4. Инициативата за създаване на функционален блок от въздушно пространство (ФБВП) - DANUBE FAB

През 2008 г. активно продължи работата по инициативата DANUBE FAB - проект от ключово значение за утвърждаване ролята на предприятието в европейски и регионален мащаб.

През 2008 г. приключи „Проучване на възможностите, разходите и ползите“ от проекта DANUBE FAB, за създаване на ФБВП във въздушното пространство на България и Румъния.

Бяха проведени две консултативни срещи на заинтересованите от проучването на инициативата „DANUBE FAB“ - на 28.05.2008 г. в София и на 01.07.2008 г. в Букурещ.

В средата на м. юли 2008 г. беше приет окончателния доклад от етап 2 на Фаза 1, в който са очертани основните етапи на по-нататъшното развитие на проекта DANUBE FAB. В окончателния доклад се съдържа обобщен план за действия, които да предприемат доставчиците на АНО, регулаторните органи и правителствата на двете държави с интензивен график и конкретни предложения за видовете дейности и актове, необходими за установяването на ФБВП.

В края на месец юли (28.07.2008 г.) на среща на министрите на транспорта на Р. България и на Румъния в Русе, за пореден път бе потвърдена политическата подкрепа за партньорството, установено между ДАНО на България и Румъния по установяване на ФБВП и въвеждане на ЕЕН, както и необходимостта от активна съвместна работа за получаване на подкрепа от ЕС.

Кандидатстване за финансиране на проекта DANUBE FAB по програма TEN-T на ЕК за периода 2007 - 2013 г.

Паралелно с интензивната работа по проекта DANUBE FAB бяха подготвени в изключително кратки срокове комплект документи за кандидатстване от Р. България и Румъния за финансиране на

проекта чрез многогодишната програма на ЕК за периода 2007-2013 г. – TEN-T. Проектно-решението за избор на проекти за финансиране от многогодишната програма на ЕК бе оповестено на 3 ноември 2008г. В проектното-решение проектът DANUBE FAB се представя като напълно отговарящ на условията за финансиране и се предоставя пълната заявена сума в размер на 2,5 млн. евро.

Инициатива “Разширяване на единното Европейско небе към Югоизточна Европа”: SEE FABА.

ДП „РВД“ участва в третата среща на Ръководното тяло по Дефинитивната фаза на инициативата на Европейската комисия „Разширяване на Единно европейско небе към страните от Югоизточна Европа“ (SEE FABА, 22.04.2008 г.). На срещата страните постигнаха споразумение относно ре-ориентацията на SEE FABА инициативата, с цел да се измести от ФБВП проект към по-амбициозна програма, която ще подкрепи/ насърчи въвеждането на Единно европейско небе към страните от югоизточна Европа (Насърчителна програма), докато съответните страни бъдат подготвени за бъдещата еволюция в УВД, която вече се предвижда в областите на SESAR, SES II и EASA. Беше променено името на първоначалния проект от SEE FABА към „Въвеждане на Единно европейско небе в югоизточна Европа“ (ISIS), с цел по-доброто отразяване на новата ориентация на Програмата.

5. Дейности по изпълнение на проекта за реконструкция, разширение и развитие на Летище София, Лот Б2 - Нова писта за излитане и кацане (ПИК)

Във връзка с приключването на проекта за реконструкция и развитие на летище „София“ и изграждането на нова писта, ДП „РВД“ въведе в редовна експлоатация система ILS за точен подход и кацане на полоса 09 (ILS/DME 09) в началото на 2007 г.

В експлоатация са въведени I-ви, II-ри и III-ти пусков комплекс на Лот Б2 и II-ри пусков комплекс на Лот Б1 от проекта “Реконструкция, развитие и разширение на Летище София - Нова пистова система, пътеки за рулиране и свързани с тях работи”, включващи светотехническа система, работеща в условията на CAT II/III, енергийна система – средно и ниско напрежение и аварийни и резервиращи източници на ел. захранване – дизел-генератори и UPS.

6. Изграждане на нова летищна контролна кула (ЛКК) на Летище „София“

Във връзка с извършената реконструкция и бъдещото развитие на летище „София“, през 2008 г. бе проведен конкурс за идеен проект за изграждане на ЛКК и прилежащата инфраструктура към нея. Класираният на първо място участник разработи пълен идеен инвестиционен проект, който бе приет от Експертен съвет на ДП „РВД“ и съгласуван с РИОКОЗ, ПБС и „Летище София“ ЕАД.

Паралелно с конкурса бе проведена открита процедура и бе избран Консултант, който да извършва инвеститорски контрол и независим надзор в проектирането и строителството на обекта.

Работата по задачата ще продължи и през 2009 г. с изработване на технически инвестиционен проект и провеждане на процедура за избор на изпълнител за изграждане на обекта.

7. Социален диалог

Основен акцент на социалната политика през 2008 г. бе активният диалог със социалните партньори по всички въпроси, свързани с подобряване условията на труд в предприятието и реализация на стратегическите цели на предприятието, които имат отражение върху човешките ресурси.

През 2008 г. беше подписан нов Колективен трудов договор (КТД) на ДП „РВД“. Съгласно подписания КТД и с оглед на промените в него са създадени комисии с участието на представители на синдикалните организации за промяна на вътрешно-нормативни документи в предприятието, които се отнасят до трудовите отношения.

8. Идентифициране на допълнителни възможности за подобряване на ефективността при осъществяване на дейностите на ДП „РВД“

ДП „РВД“ отчита устойчива тенденция за повишаване на ефективността на дейността при осигуряване на АНО. Предприятието е набелязало набор от мерки, които могат да доведат до идентифициране на допълнителни възможности за оптимизиране на разходите за АНО и за повишаване на ефективността на дейността в краткосрочен и дългосрочен план. За провеждането им се търси и необходимото съдействие и от ГД ГВА и Министерството на транспорта.

В последните няколко години ДП „РВД“ успява да поддържа относително постоянно ниво на общите разходи за АНО, независимо от нарастването на цените на стоките и услугите в страната. Това съчетано с интензивното нарастване на трафика и плавното намаляване на състава доведе до повишаване на ефективността на дейността.

Като едни от основните цели на бизнес-плана на предприятието са заложили достигането на стойност по-ниска от 400 евро на показателя евро на съставен контролиран час и намаляване на таксовата единица прелитане под 40 евро до 2011 г. Повече информация относно повишаването на ефективността на дейността има в докладите на Комисията за преглед на дейността (PRC) на ЕВРОКОНТРОЛ. Подобряването на ефективността на дейността е постоянен процес, който ще продължи и през следващите години.

9. Среци по Програмата за управление на отношенията с клиентите.

Направление ОД организира консултативни срещи в рамките на управление на отношенията с клиентите между представители на авиационните оператори, ГД ГВА, летищните оператори, професионални организации и ДП „РВД“. През м. май 2008 г. консултативна среща бе проведена в ЛЦ за ОВД Бургас, фокусирана върху предстоящия активен чартърен сезон. Обсъдени бяха особеностите при провеждане на полетите на летищата Варна и Бургас в съответствие с мероприятията провеждани от летищните оператори и ДП „РВД“. Представителите на авиационните оператори изразиха конкретни препоръки за улесняване на обслужването на полетите и бе декларирана ангажираност за тяхното прилагане. През м. октомври се проведе среща в ЕЦ за УВД София относно особеностите в провеждане на полетите през есенно-зимния период на летище София. Обсъдени бяха новите процедури за третиране на ВС против обледеняване, процедурите за ниска видимост и др. Проведените дискусии послужиха за изясняване и хармонизиране на позициите на заинтересованите страни.

Като израз на създадените добри взаимоотношения между ДП „РВД“ и IATA и значителното подобряване на двустранните отношения бе подписано на двустранно споразумение за сътрудничество, което ще бъде фактор за подобряване на ефективността и продуктивността при предоставяне на АНО.

IV. Международната дейност на ДП „РВД“

Международната дейност на ДП „РВД“ през 2008 г. се характеризира с интензивно и активно участие на ръководството и представители на предприятието в работата на организациите в областта на въздушното движение, в които Република България членува - ICAO, ЕКА, ЕВРОКОНТРОЛ и CANSO.

V. Оперативна дейност

През 2008 г. бе извършено обединението на РПИ София и РПИ Варна. Тази значителна крачка напред е свързана с плановете на ДП „РВД“ за развитието на въздушното пространство (ВП) и е в унисон с общоевропейските изисквания за окрупняване на блоковете ВП.

Дейностите по преглед и оптимизиране на ВП в районите на летищата и извън тях имат постоянен характер. Те са насочени към удовлетворяване на изискванията на авиационните оператори за директни маршрути и оптимални полетни височини при спазване на критериите за безопасност.

Проведена е симулация в ускорено време с участие на колегите от румънското ръководство на въздушното движение във връзка с дейностите по създаване на предпоставки за изграждане

на ФБВП. Изготвени са нови и са променени съществуващи схеми за отлитане и долитане от/до летищата за обществено ползване. Предстои, за летищен район София, да бъдат утвърдени маршрути за полети на ВС, летящи по ПВП.

През 2008 г. бяха обслужени общо 506,097 полета, което представлява увеличение от 7,17% в сравнение с 2007 г. Прелитащите ВС достигнаха 399,636, което е увеличение от 7.67 %. Излитащите и кацащите ВС достигнаха 106,461, което надхвърля нивата от предходната година. През следващата 2009 г. се очаква трафика да запази нивата си от 2008 г.

В резултат на навременните анализи и предприети мерки за промяна на използваните норми и процедури за ОВД, през 2008 г. ДП „РВД“ няма отчетени закъснения на полетите по оперативни причини, свързани с организацията на въздушното пространство на Република България.

Продължава работата по подобряване на дейностите по гъвкавото използване на въздушното пространство на Република България. Със съвместна заповед на генералния директор на ДП „РВД“ и командващия на ВВС е сформирана работна група за подготовка на проекти за актуализиране на съществуващите наредби и инструкции с цел повишаване на ефективността при използване на въздушното пространство.

През 2008 г. продължи усилената работа по разпознаване на ДП „РВД“ като безопасно и конкурентноспособно предприятие от авиационната общност в Европа. ДП „РВД“ проведе множество срещи с партньорите си, създавайки основи за диалог и ползотворна работа.

Развитие и лицензиране на ръководителите на полети (РП)

Дейностите по организиране на подбора, обучението, лицензирането и повишаването на квалификацията на РП са основани на програмата FEAST на ЕВРОКОНТРОЛ.

За осигуряване на работните места на органите за ОВД в страната, са разработени планове за обучение и развитие на РП - годишен перспективен план за обучение на РП, три годишен план за обучение на РП и осигуряване на работните места с необходимия брой РП и план на ДП „РВД“ за достигане на ниво 4 за владение на английски език в съответствие с препоръките на ИКАО;

За осигуряване на съответствие с Директива № 23 на Европейската комисия е са изготвени изменения и допълнения на Наредба № 1 за свидетелствата за правоспособност на авиационния персонал и Наредба № 27 за авиационните учебни центрове.

Аеронавигационно информационно обслужване

Службата за Аеронавигационното информационно обслужване (АИО) притежава валиден сертификат съгласно изискванията на ISO 9001:2000 от UKAS QUALITY MANAGEMENT за предоставяното АИО до м. декември 2009 г. От 29.05.2008 г. служба АИО е сертифицирана и от SGS, като част от цялостното сертифициране на ДП „РВД“ за предоставяне на аеронавигационно обслужване. През м. септември 2008 г. беше успешно проведен планирания вътрешен одит на внедрената Система за управление на качеството (СУК).

През 2008 г. бе направено измерване на удовлетвореността на клиентите на службата за аеронавигационно информационно обслужване (АИО), съгласно "Правила за управление на отношенията с клиентите на ДП „РВД“. 68,7% от всички анкетирани, са удовлетворени от качеството на предоставяното аеронавигационно информационно обслужване и са дали отлична оценка на предлаганите им аеронавигационни продукти.

С цел подобряване качеството на предоставяното аеронавигационно информационно обслужване и подобряване на ефективността и интегритета на данните, отдел „АИО“ предоставя директен достъп до аеронавигационните публикации на Р България в PDF формат за ползване от всички служители на вътрешния портал на ДП „РВД“.

В изпълнение на планираните измерими цели от СУК за 2008 г. във връзка с преместването на органа за ОВД Варна Контрол в ЕЦ за УВД София бяха извършени промени в конфигурацията на оперативните модули от автоматизирана система МИНАС, използвана в отдел АИО, сектор NOTAM и сектори ЛАС – РЦ/ЛЦ София, Варна, Бургас, Пловдив и Горна Оряховица, както и бяха актуализирани съответните работни процедури, описани в Наръчник за АИО.

Във връзка с постигане на целите, заложи в програмата за развитие и хармонизиране - LCIP BULGARIA, отдел „АИО“ стартира процес на мигриране на ДП „РВД“ към Европейската AIS база данни „EAD“ с цел подобряване на качеството на предоставяното аеронавигационно информационно обслужване.

Авиометеорологично обслужване

Въвеждане на нови формати на съобщения тип TAF (летищни прогнози) – промени, свързани с прилагане на поправка № 74 на Анекс 3 на ИКАО.

Въвеждане на изменения и допълнения в „Наръчник за АМО“, свързани с „Летищни прогнози TAF, Обмен на аеронавигационна метеорологична информация и Кодове“.

Оперативна оценка на безопасността и въвеждането в експлоатация на Автоматична система за метеорологични наблюдения (AVIMET® AUTOMATED WEATHER OBSERVING SYSTEM-AWOS) в ЛЦ ОВД Варна.

Тестване на резервни и аварийни режими на работа за работни места в „Летищни метеорологични служби“ (ЛМС).

Доставка и въвеждане на оборудване за разширяване на капацитета и резервиране на сървърите за метеорологично обслужване във връзка с „План за осигуряване на обслужване на въздушното движение при извънредни ситуации и доставка на оборудване за разширяване на капацитета на Eumetsat“. Подобряване възможностите за приемане на допълнителни сателитни продукти.

Проведени са курсове за „Метеорологични наблюдения и сведения“, „Технически изисквания за обслужване на операторите и екипажите на въздушните средства“, AWOS и други необходими за подобряване нивото на метеорологичното обслужване.

Участие в семинар на ICAO/EUROCONTROL за насърчаване на метеорологичното обслужване във взаимодействие с управление на въздушното движение (ATM) със съдействието на Световната метеорологична организация (WMO) и FAA.

Център за подготовка на кадри

Изготвени са планове за първоначално обучение, за придобиване на квалификационен клас ADI/APS/ACS от РП в съответствие със стандартите на ЕВРОКОНТРОЛ и за обучение в органите за ОВД.

Подготвени и проведени са опреснителни курсове за поддържане на компетентност и обучение за осигуряване на ОВД при особени/аварийни ситуации на ръководителите на полети от РЦ/ЛЦ за ОВД на ДП „РВД“ за 2009 г.

Сключен е договор с ЕВРОКОНТРОЛ за използване на компютърно и интернет базирани продукти при обучението на РП.

VI. Техническо осигуряване на оперативната дейност

Техническият персонал поддържа свидетелства за правоспособност за техническо обслужване на средствата за ОВД, съгласно изискванията на ESSAR 5 на Евроконтрол.

Комуникации

Приоритетна задача през 2008 г. бе комуникационното осигуряване на преместването на дейностите по ОВД от РЦ за ОВД Варна в ЕЦ за УВД. Бе извършена преконфигурация на гласовите комуникационни канали „земя-земя“ и „въздух-земя“, както и на каналите за данни без прекъсване

на информацията към активните оперативни позиции на ръководителите на полети.

През 2008 г. бе изпълнен проект за въвеждане на 8,33kHz канално отстояние в секторите за ОВД, съгласно регламент 1265/2007 на Европейската Комисия.

Аеронавигационната телекомуникационна информационна мрежа (АНТИМ) на ДП „РВД“ беше модернизирана посредством разширение на капацитета на радиорелейната свързаност и включване на допълнителни линии между отделните възли на мрежата.

Оптимизирана е и международната IP свързаност на ЕЦ за УВД със съседните центрове за УВД (ROMATSA, UKSATSE и DHMI), което допринесе за подобряване на качеството и безопасното обслужване, както и до възможността за въвеждане на нови функционалности.

Продължи активното развитие на гражданско-военната координация в частта за интегриране на комуникационните системи на двете ведомства.

Осигурено е управление и планиране на аеронавигационния радиочестотен спектър, текущо поддържане на база данни по таблица COM 2 на ИКАО, актуализиране на радиочестотния ресурс в съответствие с новата секторизация на въздушното пространство на Република България.

Навигация и метеорологична техника

Введена е по-висока категория на опериране по ICAO CAT IIIA на инструменталната система за кацане ILS/DME27 на летище София.

Стартиран е проект за осигуряване на RNAV покритие чрез подобряване и развитие на DME-DME инфраструктурата на ДП „РВД“. С цел оптимизиране на разходите за реализация, проектът отчита съществуващата инфраструктура и покритие, предоставяни от ROMATSA във въздушното пространство на Република Румъния, като е постигната договореност за хармонизиране на покритията на DME оборудването на двете предприятия.

В съответствие с политиката за безопасно и качествено техническо обслужване се проведе специализирани фирмени курсове за обучение на инженерно техническия персонал на навигационни средства тип DVOR/VORSN400 и DME FSD45.

В съответствие с актуалните изисквания на ICAO Annex3 бе извършена модернизация на автоматизираната метеорологична наблюдателна система (AMHC) в ЛЦ за ОВД Варна. Модернизираната конфигурация AWOS AviMet е въведена в редовна експлоатация от средата на 2008 г. Стартиран е аналогичен проект за модернизация на системата в ЛЦ за ОВД Бургас.

Обзор

Введена е в редовна експлоатация нова софтуерна версия (V2) на автоматизирана система за обработка и изобразяване на планова и многорадарна информация - SATCAS. Успешното ѝ въвеждане оказа решаващ фактор при последвалото обединяване на централите за полетна информация София и Варна в ЕЦ за УВД. С това се постигна договореното високо ниво на безопасност. Към системата бе подадена и информация от радиолокационния комплекс в Констанца, с което бе разширен обхвата ѝ, като същевременно бе подоброено качеството на радиолокационното покритие.

Стартиран е проект за обслужване и модернизация на система SATCAS, включващ разширяване на обсега на системата за обслужване на въздушното движение и в Летищни центрове Варна и Бургас. Преди активния летен сезон бяха подменени част от мониторите в оперативна зала с нови съвременни LCD 2Kx2K, с което се увеличи комфорта на работа на ръководителите на полети със системата за взаимодействие човек-машина.

Бе монтирана и включена в тестов режим ADS-B наземна станция, което дава възможност за добиване на опит с водещите технологии в областта на радиолокационния обзор.

Енергийно и светотехническо осигуряване

Приет бе четвъртият (последен) пусков комплекс от Лот Б2 - "Реконструкция, развитие и разширение на Летище „София“ — „Нова пистова система, пътеки за рулиране и свързани с тях работи". Завършена бе и реконструкцията на пътеки за рулиране „J" и „H" с което светотехническата система на летище „София" бе напълно завършена.

В ЕЦ за УВД бе изградена инсталация за осигуряване на „0“ категория на оперативни консуматори, разположени извън техническа и оперативна зали. В РЦ за ОВД София бяха изпълнени реконструкции на мрежа Ср.Н. като подмяна на част от кабелна линия 20 кV и реконструкция на захранването на трафопост № 2.

През 2008 г. бе стартирана основна реконструкция на трафопостове „Локатор“ и ТП 2, включваща подмяна на уредби Ср.Н и НН, доставка на аварийен източник на ел. захранване – дизел генератор и ремонт на сградите.

Всички тези проекти повишиха значително сигурността на ел. захранването на съоръженията на ДП „РВД“, повишавайки значително нивото на безопасност и качеството на предлаганите услуги.

VII. Безопасност и контрол на качеството

Безопасността е основният приоритет за цялостната дейност на ДП „РВД“. Тя концентрира в себе си продукта на дейностите по оперативните, техническите и финансовите аспекти и е в тясно взаимодействие с изискванията по качеството.

Независимо от трайната тенденция по увеличение на трафика (*общото увеличение за 2008 г е с 6.98%*) в средносрочен план предприятието запазва приемливи нива на безопасност при УВД (виж. Графика 1).

Брой авиационни инциденти (АИ) на 100 000 обслужени въздухоплавателни средства (ВС) (дванадесет периода с обхват от по пет последователни години - с приплъзване).

През 2008 г. има положителна промяна в ръстта на събитията, свързани с безопасността от категории А и Б в сравнение с предходните години (виж. Графика 2).

Абсолютният брой на авиационните инциденти през 2008 г. бележи намаление, в сравнение с предходната година, за разглеждания 12 годишен период, а относителният такъв (АИ на 100,000 полета) е под средния за периода. С голяма степен на вероятност може да се твърди, че броят на събитията от категории, А и Б в сравнение с предходните години се дължи, както на динамичния процес по обновяване и модернизирание на всички елементи на системата за УВД – технологии, техника и хора, така и на рязкото подобряване на работата на системите за доброволно и задължително докладване. ДП „РВД“ се стреми своевременно да идентифицира рисковите фактори/зони и да приложи ефективни практики за подобряване на достигнатото ниво на безопасност. За целта в максимална степен се използва сътрудничеството с ЕВРОКОНТРОЛ, ГД ГВА, Техническият университет – София, BBC и ROMATSA (в рамките на инициативата BUL-ROM FAB).

Главните усилия са насочени към усъвършенстването и повишаването на ефективността на системата за управление на безопасността, разширяването на нейния обхват и на прилаганите методи и форми за контрол и оценка на постигнатото ниво на безопасност.

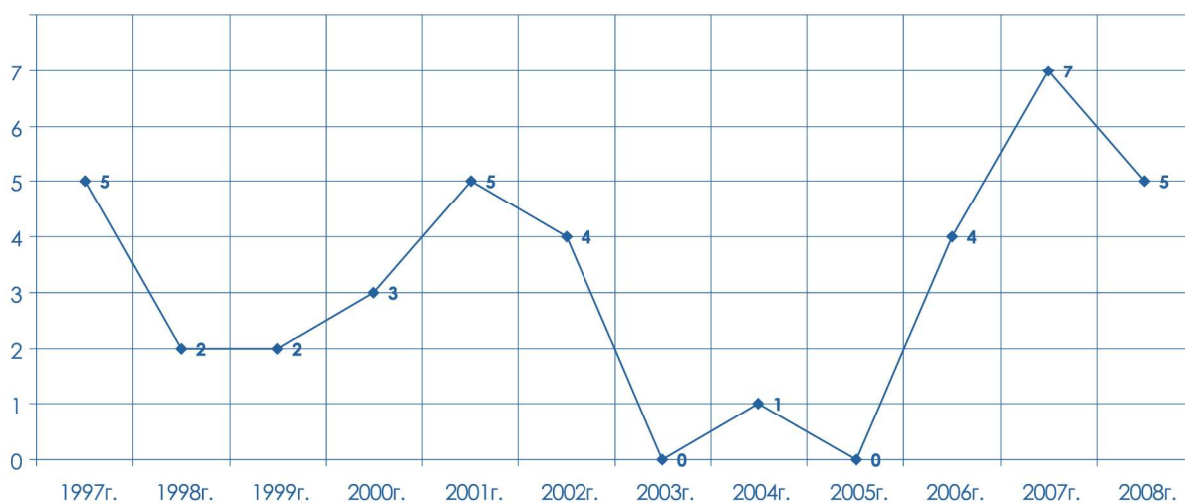
Основните направления са свързани със системата за идентифициране, оценка и управление на риска, както и правилното разбиране и прилагане на персоналните отговорности от ръководния и изпълнителски състав, „култура по безопасност“.

Система за управление на качеството (СУК), въведена през 2007г. в съответствие с изискванията на Регламент 2096/2005г. на ЕК, бе сертифицирана през 2008г. в съответствие с международния Стандарт ISO 9001:2000. Сертификатът е под двойна акредитация – на Българска служба по акредитация (БСА) и на Службата по акредитация на Обединеното кралство (UKAS) с обхват “Аеронавигационно обслужване (АНО), включващо: управление на въздушното движение, комуникационно, навигационно и обзорно обслужване, аеронавигационно информационно обслужване, аеронавигационно метеорологично обслужване, енергийно и светотехническо обслужване и обучение на кадри за АНО”.

В унисон със социалната отговорност на ръководството на ДП „РВД“ и активния социален диалог

Графика 1

Графика 2

в предприятието, през 2008г. започна разработване и въвеждане на Система за управление на здравето и безопасността при работа (СУЗБР) в съответствие с OHSAS 18001:2007. За целта бе обучен експертен екип от предприятието и сключен договор с външен консултант за подпомагане на въвеждането на СУЗБР и интегрирането и в нужната степен със СУК.

Ползвайки разработената от ЕВРОКОНТРОЛ методология Обща рамка за оценка на АНО (ACAF), беше определен проектен екип за извършване на самооценка на ДП „РВД“, която да се използва при планиране на ключовите индикатори за дейността и бенчмаркинг с другите ДАНО. Извършено бе обучение на екипа по прилагането на модела EFQM и ACAF за постигане на съвършенство и устойчиво развитие на организацията.

VIII. Административно обслужване на дейността и човешки ресурси

През 2008 г. направление „Административна дейност“ продължи работата по реализация на приоритетите на предприятието за увеличаване на административния капацитет, повишаване на ефективността на дейността и качеството на административното обслужване. Основен акцент беше задълбочаването на процесите на нормативно регламентиране на дейността и засилване на управленските функции на структурните звена.

Извършена бе и цялостната организация по участието на служители в специализирани курсове в Института по аеронавигационно обслужване на Евроконтрол – IANS, Люксембург. Стартирана бе и процедура за възлагане на обществена поръчка с предмет повишаване езиковата квалификация на инженерно-техническия и административния персонал, както и на служителите, заети в осигуряването на аеронавигационно информационно обслужване.

В изпълнение на залегналите изменения в структурата и длъжностното разписание на ДП „РВД“ за закриване на структурни звена и длъжности със затихващи функции беше изготвена програма за трудова заетост на засегнатите служители, като част от тях бяха устроени на работа и преназначени в други структурни звена, в съответствие с тяхната професионална компетентност.

IX. Финансово-счетоводна дейност

През 2008 г. процесите във финансово-счетоводната дейност бяха насочени към покриване на изискванията на националното и европейското законодателство, както и осигуряване на сигурно и надеждно финансово-счетоводно обслужване на Предприятието.

Във връзка с промените на националното законодателство бяха актуализирани счетоводния софтуер и софтуера за изчисление на работната заплата.

Практически беше реализирана миграция на съществуващата система за фактуриране на такси за аеронавигационно обслужване към по-усъвършенствана и сигурна софтуерна платформа Windows.

За покриване на изискванията на европейските регламенти е въведена Система за отчитане на разходите за целите на формирането на разходната база и за определяне на таксите за аеронавигационно обслужване и свързаните с нея финансово-счетоводни дейности. Системата е основана на концепцията за разходните центрове. Приключена е работата по изготвянето на прототипа на софтуерното осигуряване за автоматизиране на дейностите по формиране на разходната база за АНО при прелитане и в зоната на летищата.

Видно от годишния финансов отчет ДП „РВД“ е в добро финансово състояние, което му позволява да изпълнява възложените му от държавата функции и задачи.

Финансов анализ

Съгласно показателите за финансов анализ е видно, че Предприятието е в много добро финансово състояние. Стойностите на показателите, характеризиращи дейността му, са както следва (в скоби са посочени стойностите от 2007 г.):

1. Нетни приходи от продажби (НПП) – 180,387 хил. лв. (161,793), от тях 167,837 (160,575) хил. лв. са от аеронавигационни такси..

2. Нетни приходи от продажби на един зает – 135 (126) хил. лв. Този показател също отчита повишение спрямо предходната година.

3. Печалба / загуба от дейността в % - 11.43% (10.98%)

4. Коефициент на обща ликвидност – 6.14 (7.32)

5. Коефициент на финансова автономност – 7.71 (10.88)

6. Брой на обслужени единици /БОЕ/ на един зает – 1,405 (1,270)

Отчетните показатели са по-добри в сравнение със заложеното в плана за 2008 г. и по-добри от отчета за 2007 г.

Х. Планирани основни инвестиции за 2009 г. и задачи, залегнали в бизнес-плана за периода 2008-2012 г.:

1. Модернизация на сегашния AFTN/CIDIN център в РЦ за ОВД София чрез създаване на AMHS/ AFTN Gateway и въвеждане на система за обмен на аеронавигационни съобщения – AMHS.

2. Пълно внедряване на УКВ радио оборудване за работа при канално отстояние 8,33kHz в радиопредавателните и приемни центрове за връзка „въздух-земля“.

3. Модернизация и разширяване на националната комуникационна инфраструктура и изграждане на радиопредавателен и приемен център на обект „Емона“.

4. Осигуряване на резервирано радионавигационно покритие за зонална навигация чрез далекомерни съоръжения (DME-DME) на полетно ниво FL120.

5. Доставка на оборудване за въвеждане на система за разпространение на аеронавигационна информация във въздушно пространство „клас G“ – GAMET.

6. Модернизация на автоматизирана метеорологична наблюдателна система (AMHC) в ЛЦ за ОВД Бургас.

7. Модернизация на доплерови метеорологични радиолокатори тип “Meteor – 360 AC”.

8. Подмяна на трасовите вторични радиолокатори, работещи в режим Mode S.

9.

10. Внедряване на автоматизирана система за контрол и управление на наземното движение (A-SMGCS) на летище София.

11. Провеждане на конкурс за избор на Изпълнител за работно проектиране и изграждане на „Нова летищна контролна кула с прилежаща инфраструктура към нея“.

12. Разширяване и модернизация на автоматизирана система за УВД – SATCAS.

13. Разширяване и модернизация на автоматизираната система за управление на въздушното движение (SATCAS) за осигуряване на обслужването на въздушното движение в районите на отговорност на органите за контрол на подхода - Варна и Бургас.

XI. Планирано развитие на човешките ресурси през 2009 г.

При управлението на човешките ресурси се следва заложената политика в бизнес-плана на предприятието за плавно намаляване на числеността на състава, съвместяване на функции чрез допълнително обучение и повишаване на производителността на труда. Числеността на състава в предприятието в края на периода достигна 1,226 души.

XII. Рискове, свързани с дейността на предприятието

Пазарен риск

В резултат на развиващата се световна финансова криза е възможно намаляване на броя на полетите в следващите 2 години през обслужваното въздушно пространство. Това ще доведе до създаване на предпоставки за ограничаване на размера на приходите.

Валутен риск

Предприятието е изложено на валутен риск от покупки, продажби и получени заемни средства, деноминирани в чуждестранна валута. Българският лев е фиксиран към еврото в съотношение 1:1,95583. Валутният риск за ДП „РВД“ е породен основно от евентуални транзакции в щатски долари. Ръководството контролира валутния риск чрез фиксиране на покупните, продажните цени и заемите в левове или евро.

Лихвен риск

Предприятието не използва лихвени заеми.

Приложения (стр.48-50):

- 1.Национални таксови единици на страните-членки на Евроконтрол за 2008 г.
2. Общо обслужени единици в страните-членки на Евроконтрол за 2008 г.
3. Изменение на националната таксова единица на България за периода 2003-2008 г.

Емануил Радев
Генерален директор

Заличена
информация на
основание чл. 2,
ал. 2, т. 5 от
ЗЗЛД

**ДП “Ръководство на Въздушното Движение”
Годишен финансов отчет
към 31 декември 2008 г.**

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

ДО ОБЩОТО СЪБРАНИЕ НА ЕДНОЛИЧНИЯ СОБСТВЕНИК НА ДП „РЪКОВОДСТВО НА ВЪЗДУШНОТО ДВИЖЕНИЕ“

Ние извършихме одит на Годишния финансов отчет на ДП „Ръководство на въздушното движение“ включващ Счетоводен баланс, Отчет за доходите, Отчет за собствения капитал, Отчет за паричните потоци за годината, завършваща на 31.12.2008 година, както и обобщеното оповестяване на съществените счетоводни политики и другите пояснителни приложения.

Отговорността на Ръководството за финансовия отчет

Отговорността за изготвянето и достоверното представяне на този Финансов отчет, изготвен в съответствие с Международните Стандарти за финансови отчети се носи от ръководството. Тази отговорност включва: разработване, внедряване и поддържане на система за вътрешен контрол, свързана с изготвянето и достоверното представяне на финансови отчети, които да не съдържат съществени неточности, отклонения и несъответствия, независимо дали те се дължат на измама или на грешка, подбор и приложение на подходящи счетоводни политики, и изготвяне на приблизителни счетоводни оценки, които да са разумни при конкретните обстоятелства.

Отговорност на одитора

Нашата отговорност се свежда до изразяване на одиторско мнение върху този финансов отчет, основащо се на извършения от нас одит. Нашият одит бе проведен в съответствие с професионалните изисквания на Международните одиторски стандарти. Тези стандарти налагат спазване на етичните изисквания, както и одитът да бъде планиран и проведен така, че да се убедим в разумна степен на сигурност доколко Годишният финансов отчет не съдържа съществени неточности, отклонения и несъответствия.

Одитът включва изпълнението на процедури с цел получаване на одиторски доказателства относно сумите и оповестяванията, представени във финансовия отчет. Избраните процедури зависят от преценката на одитора, включително оценката на рискове от съществени неточности, отклонения и несъответствия във финансовия отчет, независимо дали те се дължат на измама или на грешка. При извършване на тези оценки на риска, одиторът взема под внимание системата за вътрешен контрол, свързана с изготвянето и достоверното представяне на Годишния финансов отчет от страна на предприятието, за да разработи одиторски процедури, които са подходящи при тези обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на системата за вътрешен контрол на предприятието. Одитът също така включва оценка на

умесността на прилаганите счетоводни политики и разумността на приблизителните счетоводни оценки, направени от ръководството, както и оценка на цялостното представяне във финансовия отчет.

Считаме, че извършения от нас одит представлява достатъчна и подходяща база за изразеното от нас одиторско мнение.

Мнение

В резултат на проверката удостоверяваме, че Годишният финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние на ДП „Ръководство на въздушното движение“ към 31 Декември 2008 година, както и за финансовите резултати от дейността и за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие със Закона за счетоводството и Международните Стандарти за финансово отчитане.

Сумата на актива на баланса към 31 Декември 2008 г. е в размер на 536 623 хиляди лева, а финансовия резултат е печалба в размер на 26 510 хиляди лева.

Доклад върху други правни и регулаторни изисквания

Ние извършихме проверка на Годишния доклад за дейността относно съответствието му с Годишния финансов отчет за същия период съгласно изискванията на Закона за счетоводството.

В резултат на проверката удостоверяваме съответствието между Годишния доклад за дейността и Годишния финансов отчет към 31 Декември 2008 година на ДП „Ръководство на въздушното движение“ по отношение на финансовата информация.

10 Юни 2009 г.
София

Дипломиран експерт – счетоводител
Мария Даскалова - Регистриран одитор

Заличена
информация
на основание
чл. 2, ал. 2, т.
5 от ЗЗЛД

Отчет за доходите

За годината, приключваща на 31 декември 2008 г.

В хиляди лева	Бел.	2008	2007
Приходи от продажба на услуги	1	167,830	160,575
Други приходи	1	12,557	822
		180,387	161,397
Разходи за материали	2	(4,482)	(4,535)
Разходи за външни услуги	3	(19,829)	(17,691)
Разходи за амортизации	9,10	(27,256)	(26,176)
Разходи за персонал	4	(102,482)	(88,286)
Загуби от обезценки	5	(547)	-
Други разходи	6	(51,65)	(6,993)
		(159,761)	(143,681)
Печалба от оперативната дейност		20,626	17,716
Нетни финансови приходи	7	6,995	5,374
Печалба преди данъци		27,621	23,090
Приходи/ (разходи) за данъци	8	(1,111)	(953)
Нетна печалба за годината		26,510	22,137

Отчетът за доходите следва да се разглежда заедно с бележките към него, представляващи неразделна част от финансовите отчети, представени на страници от 27 до 47.

Емануил Радев
Генерален Директор

Красиян Тинчев
Главен счетоводител

Дата: 14 Март 2009г.

Счетоводен баланс

За годината, приключваща на 31 декември 2008 г.

В хиляди лева	Бел.	2008	2007
Активи			
Имоти, машини, съоръжения и оборудване	9	223,467	232,462
Нематериални активи	10	28,323	19,919
Активи по отсрочени данъци	11	1,594	1,210
Общо дълготрайни активи		253,384	253,591
Материални запаси	12	3,481	3,275
Търговски и други вземания	13	46,825	30,117
Пари и парични еквиваленти	15	232,933	201,805
Общо краткотрайни активи		283,239	235,197
Общо активи		536,623	488,788
Капитал и резерви			
Основен капитал	16	129,758	129,758
Резерви		318,776	295,849
Натрупана печалба (загуба)		26,510	22,051
Общо капитал и резерви		475,044	447,658
Задължения			
Провизии за обезщетения при пенсиониране	18,19	13,730	7,141
Финансирания		12	13
Пасиви по отсрочени данъци	11	2,156	2,122
Сума на дългосрочни задължения		15,898	9,276
Провизии за обезщетения при пенсиониране	18,19	3,991	3,230
Търговски и други задължения	17	41,690	28,624
Сума на краткосрочни задължения		45,681	31,854
Общо капитал и пасиви		536,623	488,788

Счетоводният баланс следва да се разглежда заедно с бележките към него, представляващи неразделна част от финансовите отчети, представени на страници от 27 до 47.

Емануил Радев
Генерален Директор

Красиян Тинчев
Главен счетоводител

Дата: 14 Март 2009г.

Отчет за промените в капитала

За годината, приключваща на 31 декември 2008 г.

В хиляди лева	Основен капитал	Специфични резерви	Други резерви	Неразпределена печалба	Общо
Баланс към 1 януари 2007 г.	129,758	23,008	259,594	15,747	428,107
Печалба за текущата година	-	-	-	22,137	22,137
Разпределение на печалбата от 2006 г.	-	1,583	14,250	(15,833)	-
Активи отписани за сметка на резервите	-	-	(2,586)	-	(2,586)
Баланс към 31 декември 2007 г.	129,758	24,591	271,258	22,051	447,658
Баланс към 1 януари 2008 г.	129,758	24,591	271,258	22,051	447,658
Печалба за текущата година	-	-	-	26,510	26,510
Разпределение на печалбата от 2007 г.	-	4,666	17,385	(22,051)	-
Активи отписани за сметка на резервите	-	-	(19)	-	(19)
Активи записани в увеличение на резервите	-	-	895	-	895
Баланс към 31 декември 2008 г.	129,758	29,257	289,519	26,510	475,044

Отчетът за промените в капитала следва да се разглежда заедно с бележките към него, представляващи неразделна част от финансовите отчети, представени на страници от 27 до 47.

Емануил Радев
Генерален Директор

Красиян Тинчев
Главен счетоводител

Дата: 14 Март 2009г.

Отчет за паричните потоци

За годината, приключваща на 31 декември 2008

В хиляди лева	Бел.	2008	2007
Основна дейност			
Нетна печалба преди данъци		27,621	23,090
Корекции за:			
Разходи за амортизации	9,10	27,256	26,176
Загуби/(Печалби) от обезценка		547	(307)
Провизии за обезщетения при пенсиониране		9,914	4,947
Нетни (приходи)/разходи за лихви		(7,238)	(5,390)
Нереализирани курсови разлики		174	(49)
(Печалба)/Загуба от отписани дълготрайни активи		104	1 642
Оперативна печалба преди промени в оборотен капитал и провизии		58,378	50,109
(Увеличение)/намаление на дебитори		(15,218)	(5)
(Увеличение)/намаление на материални запаси		(166)	632
Увеличение/(намаление) в кредитори		(647)	759
Парични потоци от операции		42,347	51,495
Платени данъци върху печалбата		(1,798)	(217)
Парични потоци от оперативна дейност		40,549	51,278
Инвестиционна дейност			
Получена лихва		5,802	5,079
Плащания по придобиване на машини, съоръжения и оборудване		(7,070)	(2,398)
Плащания по придобиване на нематериални активи		(8,153)	(16,314)
Парични потоци от инвестиционна дейност		(9,421)	(13,633)
Финансова дейност			
Платени суми по заеми		-	(7,334)
Платени лихви по заеми		-	(263)
Парични потоци от финансова дейност		-	(7,597)
Нетно увеличение / (намаление) на пари и парични еквиваленти		31,128	30,048
Пари и парични еквиваленти в началото на периода	15	180,291	150,243
Пари и парични еквиваленти в края на периода	15	211,419	180,291

Отчетът за паричните потоци е съставен по косвения метод и следва да се разглежда заедно с бележките към него, представляващи неразделна част от финансовите отчети, представени на страници от 27 до 47.

Емануил Радев
Генерален Директор

Красиян Тинчев
Главен счетоводител

Дата: 14 Март 2009г.

Значими счетоводни политики

Правен статут

ДП „Ръководство на Въздушното Движение“ (РВД, или Предприятието) е дружество със седалище в Република България. На 1 януари 2001 г. то е регистрирано като държавно предприятие. Преди това Предприятието е извършвало дейността си като дирекция към Министерството на транспорта и съобщенията. Към момента, Министърът на Транспортa упражнява правата на едноличния собственик.

Предприятието изпълнява функциите по предоставяне на аеронавигационни услуги в гражданското въздушно пространство на Република България. Основните извършвани дейности включват: предоставяне на разрешения за полети над територията на България; управление и контрол на въздушния трафик над страната и контролираното въздушно пространство; предоставяне на информационни, комуникационни и метеорологични услуги.

Дейността на Предприятието е регламентирана със Закона за гражданското въздухоплаване и с Правилник за устройството, функциите и дейността на ДП „Ръководство на Въздушното Движение“.

(а) Съответствие

Настоящият финансов отчет е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане, приети от Комисията на Европейския съюз, в редакцията им към 1 януари 2005, изготвени от Борда по международни счетоводни стандарти (БМСС). Същите са утвърдени с Постановление No. 207 на МС от 7 август 2006г. и публикувани в Държавен вестник бр. 66 на 15 август 2006г.

Ръководството на Предприятието е направило анализ и не е установило стойностни разлики между балансовата стойност на активите и пасивите и сумите в отчета за доходите, така както са били отчитани във финансовите отчети изготвяни съгласно МСС в сила към 2002г., и както биха били отчетени съгласно Международните Стандарти за финансова отчетност (МСФО) към 1 януари 2005, приети от Комисията на Европейския съюз и утвърдени в България с Постановление No. 207 на МС от 7 август 2006г. Списък на приложимите стандарти е представен в Бележка 25.

МСС 8 "Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки" изисква Предприятието да оповести обстоятелството, че не е приложило нов стандарт или разяснение, които са публикувани, но не са влезли в сила, както и информация за възможния ефект от прилагането на съответния стандарт или разяснение в периода на първоначално прилагане. Предприятието е оповестило ефектите от приложение на публикувани Международни стандарти за финансова отчетност, които още не са в сила към балансовата дата и може да имат отношение към дейността на Предприятието (виж бележка 26).

(б) База за изготвяне

Финансовият отчет е изготвен в хиляди лева. Като база за изготвяне е използвана историческата стойност, освен където е модифицирана за различните групи финансови инструменти и др.

(в) Промени в счетоводната политика и корекции на грешки

Счетоводните политики са последователно прилагани от Предприятието и са в съответствие с тези, използвани през предходната година.

(г) Сравнителна информация

В случаите, в които има корекции по отношение на представянето или класифицирането на елементи на финансовите отчети, съответните сравнителни данни също са били рекласифицирани с оглед осигуряването на сравнимост между отчетните периоди.

(д) Операции с чуждестранна валута

Операциите с чуждестранна валута се отчитат в лева по обменния курс, приложим в деня на

извършване на сделката. Към датата на баланса, паричните активи, деноминирани в чужда валута, са конвертирани в български лева на база обменните курсове, валидни към същата дата. Непаричните активи и пасиви, деноминирани в чужда валута, са посочени по справедлива стойност и са конвертирани в български лева на база обменните курсове, валидни към датата на определяне на справедливата стойност.

(е) Имоти, машини, съоръжения и оборудване

(i) Собствени активи

Имотите, машините, съоръженията и оборудването (ИМСО) са оценени по намерена цена, намалена с натрупаната амортизация и евентуалните обезценки (виж счетоводна политика (к)). Считано от 2002 г., в българското счетоводно законодателство са направени изменения с оглед неговото хармонизиране с Международните Стандарти за Финансова Отчетност. Съгласно тълкуване от Министерство на Финансите и Българския Институт на Дипломираните Експерт-Счетоводители, дружествата имат възможност към 1 януари 2002 г. или 1 януари 2003 г. да извършат извънредна преоценка по справедлива стойност на дълготрайните си активи и да използват така формираната стойност към съответната дата с оглед елиминиране на кумулативния ефект от законово регулираните преоценки, извършвани на база специфични ценови индекси и хиперинфлацията.

Към 1 януари 2003 г. е извършена оценка по справедлива стойност на дълготрайните материални активи от независим оценител. Получената намерена стойност не се отличава съществено от амортизираната стойност на имотите, машините, съоръженията и оборудването съгласно МСС, коригирана с ефектите от хиперинфлацията. Предприятието коригира балансовата стойност на ИМСО към 1 януари 2003 г. в отчетите съгласно изискванията на МСС с цел уеднаквяване на стойността им със справедливата им стойност към тази дата. Считано от 1 януари 2003 г., ръководството на Предприятието е приело ниво на същественост от 150 лв. за капитализиране на материални активи. Всички активи с цена на придобиване под тази стойност се отчитат като разход в отчета за доходите. Ефектите от съответните рекласификации или корекции са оповестени в съответните бележки към настоящите финансови отчети.

(ii) Последващи разходи

Разходите за текущо обслужване на дълготрайни материални активи се отчитат като текущи разходи в Отчета за доходите. Други последващи разходи за подобрения, замяна на части и използване на активите се капитализират, когато се увеличава бъдещата икономическа изгода от активите.

(iii) Амортизация

Амортизацията се признава в Отчета за доходите на база линеен метод, въз основа на очаквания срок на полезен живот на имотите, машините, съоръженията и оборудването, както и техни компоненти, отчитани поотделно. Земята не се амортизира. Амортизацията на дълготрайните активи се начислява от месеца следващ месеца на въвеждането им в експлоатация. Очакваните срокове на полезен живот са както следва:

• сгради	до 40 години
• машини, съоръжения и оборудване	от 7 до 15 години
• леки автомобили	7 години
• други транспортни средства	от 7 до 10 години
• стопански инвентар	15 години
• компютри	5 години
• други активи	7 години

(ж) Нематериални активи

(i) Софтуер и други нематериални активи

Дълготрайните нематериални активи са оценени по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и евентуалните обезценки (виж счетоводна политика (к)). Към датата на баланса няма отчетени загуби от обезценка.

Считано от 1 януари 2003 г., ръководството на Предприятието е приело ниво на същественост от 150 лв. за капитализиране на нематериални активи. Всички активи с цена на придобиване под тази стойност се отчитат като разход в отчета за доходите.

(ii) Последващи разходи

Последващи разходи се капитализират само когато се увеличава бъдещата икономическа изгода от съответните активи. Всички останали разходи се признават в Отчета за доходите в момента на възникването им.

(iii) Амортизация

Амортизацията се признава в Отчета за доходите на база линейния метод, въз основа на очаквания полезен живот на нематериалните активи. Очакваните срокове на полезен живот са както следва:

• софтуер	5 години
• права за ползване	7 години

(з) Търговски и други вземания

Търговските и други вземания се посочват по стойността на тяхното възникване, намалена с евентуалните загуби от обезценка (виж счетоводна политика (к)).

(и) Материални запаси

Материалните запаси се посочват в баланса по по-ниската от тяхната себестойност или нетна реализуема стойност. Нетната реализуема стойност е предполагаемата продажна цена в нормалния ход на стопанската дейност минус разходите, които са необходими за осъществяване на продажбата.

Материалните запаси са оценени въз основа на метода на средно претеглената стойност, включваща направените разходи по придобиването им и разходите, направени във връзка с доставянето им до сегашното местоположение и състояние.

(й) Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти включват парични наличности, разплащателни сметки в банки и краткосрочни банкови депозити.

(к) Обезценка

Балансовата стойност на активите на Предприятието се преразглежда към всяка дата на изготвяне на финансовите отчети, с оглед преценка на наличието на индикации за обезценка. В случай, че съществуват такива, се прави приблизителна оценка на възстановимата стойност на актива. Загуба от обезценка се признава винаги в случай, че балансовата стойност на един актив или обект, генериращ парични потоци, превишава неговата възстановима стойност. Загубите от обезценка се признават в Отчета за доходите.

(л) Лихвени заеми и кредити

Лихвените заеми и кредити първоначално се осчетоводяват по номинална стойност, намалена с присъщите разходи по транзакцията. След първоначалното признаване, лихвените заеми и кредити се отчитат по амортизируема стойност, като всяка разлика между номинал и размера на падеж се признава в Отчета за доходите в рамките на срока на ползване на заема, на база ефективен лихвен процент.

(м) Провизии за обезщетения при пенсиониране

Съгласно изискванията на Кодекса на труда и Колективния трудов договор, при прекратяване на договора на служител по повод на неговото пенсиониране, ДП „РВД“ е задължено да изплати определена компенсация, базирана на brutното месечно възнаграждение на служителите.

В съответствие с МСФО 19 Доходи на персонала, в настоящите финансови отчети Предприятието е

направило начисление на тези задължения въз основа на направените изчисления. Точният размер на провизията е оповестен в бележки 18 и 19.

(н) Приходи

(i) Приходи от предоставени услуги

Приходите се признават в Отчета за доходите съгласно етапа на завършване на услугата към датата на изготвяне на финансовите отчети. В случаите, в които има значителна несигурност относно получаването на дължимото възнаграждение или съпътстващите разходи, приход не се признава.

Приходите от продажба на стоки се признават в Отчета за доходите, когато значителната част от рисковете и ползите, присъщи на собствеността, са прехвърлени върху купувача.

(ii) Отсрочени приходи

Финансиранията за дълготрайни активи първоначално се признават в баланса като отсрочени приходи, при условие че са налице достатъчно основания да се счита, че същите ще бъдат получени, както и че Предприятието ще изпълни свързаните с тях условия. Приходите от финансирания за дълготрайни активи се признават равномерно за срока на полезен живот на съответните активи.

(о) Разходи

(i) Оперативни разходи

Разходите, свързани с предоставяне на услуги се признават при извършване на услугите, при спазване на принципа за съпоставимост с приходите.

(ii) Нетни финансови разходи

Нетните финансови разходи включват платими лихви по заеми, лихви от инвестирани средства, печалби и загуби от операции в чуждестранна валута, както и други банкови такси и комисионни.

(п) Данък печалба

Данъкът върху печалбата за годината включва текущи и отсрочени данъци. Данък върху печалбата се признава в отчета за доходи, освен ако не е свързан със статии, които се отнасят директно в капитала, като в този случай данъкът също се представя в капитала.

Текущият данък са очакваните данъчни плащания върху облагаемата печалба за годината, прилагайки данъчните ставки в сила към датата на изготвяне на счетоводния баланс, приложими за предприятието.

Отсроченият данък е изчислен като се използва балансовия метод на пасивите, като се отнася за временните разлики между текущата стойност на активите и пасивите за целите на счетоводното отчитане и за данъчни цели. Размерът на отсрочения данък е основан на очакваната реализация на балансовата сума на актива или пасива, прилагайки данъчна ставка, приложима към момента на съставяне на баланса.

Отсрочен данъчен актив се признава само до размера, до който е вероятно да възникнат бъдещи данъчни печалби, срещу които могат да се прихванат неизползвани данъчни активи. Отсроченият данъчен актив се намалява до размера, до който бъдеща икономическа изгода повече не е вероятно да бъде реализирана.

Бележки към финансовия отчет

1. Приходи	32
2. Разходи за материали	32
3. Разходи за външни услуги	33
4. Разходи за персонала	33
5. Загуби от обезценка	34
6. Други разходи за дейността	34
7. Нетни финансови приходи	34
8. Приходи /(Разходи) за данъци	35
9. Имоти, машини, съоръжения и оборудване	35
10. Нематериални активи	36
11. Отсрочени данъчни активи и пасиви	37
12. Материални запаси	38
13. Търговски и други вземания	38
14. Обезценки	39
15. Парични средства и парични еквиваленти	39
16. Капитал и резерви	40
17. Търговски и други задължения	40
18. Задължения (провизии) за обезщетения при пенсиониране	41
19. Провизии за обезщетения при пенсиониране	41
20. Финансови инструменти	41
21. Свързани лица	42
22. Условни активи	43
23. Условни пасиви	44
24. Събития след датата на баланса	44
25. Приложими стандарти	44
26. Приложение на публикуваните международни стандарти за финансово отчитане	46
Таблицы	48

1. Приходи

В хиляди лева	2008	2007
Приходи от аеронавигационно обслужване	167,830	160,575
Други приходи		
Приходи от неустойки	12,007	-
Приходи от наеми, обучение и други услуги	550	515
Обезценка на вземания	-	(694)
Постъпления от отписани вземания	-	338
Реинтегрирана обезценка	-	663
	12,557	822

Приходите от аеронавигационно обслужване са от такси за АНО при прелитане – 156,762хил.лв. и такси за АНО в зоната на летищата – 11,068 хил.лв.

Приходите от неустойки са по договор с „Аления Маркони Системс“ (СЕЛЕКС С.И.) за изграждане на автоматизирана система за УВД съгласно Споразумение за извънсъдебно уреждане на споровете по Договор № 31072000 г.

2. Разходи за материали

В хиляди лева	2008	2007
Ел.енергия	1,875	1,721
Топлоенергия	616	476
Резервни части	538	1,197
ГСМ	479	345
Консумативи	428	310
Други материали	357	298
Канцеларски материали	105	92
Вода	51	46
Работно облекло и предпазни средства	33	50
	4,482	4,535

3. Разходи за външни услуги

В хиляди лева	2008	2007
Членство в Евроконтрол и административни такси	9,191	8,585
Лицензни такси	2,613	2,224
Разходи за комуникация	1,464	1,753
Разходи за застраховки	1,264	1,472
Консултантски услуги и одити	1,176	193
Охрана	1,012	731
Поддръжка на оборудване	826	893
Обслужване на сграден фонд и околни пространства	455	328
Облитане на ОРСТС	411	451
Поддръжка на сграден фонд	339	217
Комплексно обслужване на УВБ	326	110
РПОМ –съгласно правилник	113	101
Реклама	56	58
Пощенски и куриерски услуги	52	50
Транспорт	48	58
Абонамент за периодични издания	46	51
Други разходи (бривети, такси, измервания и др.)	437	416
	19,829	17,691

4. Разходи за персонала

В хиляди лева	2008	2007
Заплати и възнаграждения	76,362	69,447
Разходи за социално осигуряване	7,709	6,464
Социални добавки	8,497	7,428
Провизии за обезщетения при пенсиониране	9,914	4,947
	102,482	88,286

5. Загуби от обезценки

В хиляди лева	2008	2007
Обезценка на вземания	750	-
Постъпления от отписани вземания	(11)	-
Реинтегрирана обезценка / Обезценка на разходи за ДМА	(192)	-
(за 2007 г. виж: нота 1)	547	-

6. Други разходи

В хиляди лева	2008	2007
Данъци върху социалните разходи	1,376	1,405
Разходи за командировки и обучение	2,467	1,228
Данъци по ЗКПО, ЗМДТ и ЗДДС	1,113	863
Брак, дарения, отписани ДА и др.	209	1,961
Съдебни разходи	-	1,536
	5,165	6,993

7. Нетни финансови приходи

В хиляди лева	2008	2007
Приходи от лихви	7,577	5,790
Разходи за лихви	-	(175)
Нетни печалби и загуби от курсови разлики	(181)	31
Други финансови (разходи)/приходи (нетно)	(401)	(272)
	6,995	5,374

8. Разходи за данъци

В хиляди лева	2008	2007
Текущ разход за данък признат в Отчета за доходи		
Данък върху печалбата за текущата година	1,461	1,635
Изменение на отсрочените данъци, признати в Отчета за доходите		
Произход и обратно проявление на временни разлики (виж: нота 11)	(350)	(682)
	1,111	953

Разходи за данък печалба

Според разпоредбите на Закона за Корпоративното Подоходно Облагане (ЗКПО чл.180) Предприятието има право на 60% преотстъпен данък, при условие че инвестира тези средства в програми за интеграция и хармонизация на националните системи за управление на въздушното пространство с европейските стандарти или ги използва за поддържане на паричния резерв по Закона за Гражданското Въздухоплаване.

Текущата данъчна ставка е 10%. Текущият разход за данък е в размер на 40% от данъчната ставка за всички дружества, регламентирана в ЗКПО. Няма промяна в размера на данъчната ставка приложима за текущия данък спрямо 2007 година.

9. Имоти, машини, съоръжения и оборудване

В хиляди лева	Земя и сгради	Машини и съоръжения	Транспортни средства	Оборудване	Разходи за придобиване на ИМСО	Общо
Отчетна стойност						
Салдо към 1 януари 2008 г.	139,497	166,767	2,011	3,624	11,518	323,417
Придобити	937	1,946	1,399	121	8,589	12,992
Трансфери	673	14,944		21	(15,638)	-
Отписани		(280)	(118)	(68)	(77)	(543)
Салдо към 31 декември 2008 г.	141,107	183,377	3,292	3,698	4,392	335,866
Амортизация и загуби от обезценки						
Салдо към 1 януари 2008 г.	14,796	73,404	1,225	1,376	154	90,955
Амортизация за годината	3,440	17,770	289	324		21,823
Отписани		(231)	(98)	(50)		(379)
Салдо към 31 декември 2008 г.	18,236	90,943	1,416	1,650	154	112,399

Балансова стойност						
Към 1 януари 2008 г.	124,701	93,363	786	2,248	11,364	232,462
Към 31 декември 2008 г.	122,871	92,434	1,876	2,048	4,238	223,467

Разходи за придобиване на имоти, машини, съоръжения и оборудване

Най-значими активи в процес на изграждане към 31 декември 2008 г. са както следва:

- Летищна контролна кула (ЛКК) на Летище София (55 хил.лв.)
- Разширяване и модернизация на автоматизираната система за управление на въздушното движение (SATCAS) (3,065 хил.лв.)
- Реконструкция на ТП2 и ТПлокатор Ср.ННН - РЦ ОВД София (495 хил.лв.)
- Ел.захранваща линия 20KV- ЛЦ ОВД Варна (200 хил.лв.)

Значими активи влезли в експлоатация през годината:

- Пистова система „LOT B2 Летище София (12,501 хил.лв.)
- Водостъпни жилища гр. София (350 хил.лв.)
- МТО система Вайсала ЛЦ ОВД Варна (399 хил.лв.)
- Ел. Захранваща линия средно напрежение за ТП2 РЦ ОВД София (121 хил.лв.)
- Пеустройство ел.инсталация категория «О» в ЕЦ за УВД гр. София (240 хил.лв.)
- Преустройство ел.захранване табла НН ЛЦ ОВД Г.Оряховица (82 хил.лв.)

10. Нематериални активи

В хиляди лева	Софтуер	Права	Разходи за придобиване на НДМА	Общо
Отчетна стойност				
Салдо към 1 януари 2008 г.	14,049	7,805	13,165	35,019
Придобити	264		13,573	13,837
Трансфери	15,291		(15,291)	-
Отписани	(79)	7,805		(7,884)
Салдо към 31 декември 2008	29,525		11,447	40,972
Амортизация и загуби от обезценки				
Салдо към 1 януари 2008 г.	7,574	7,526	-	15,100
Амортизация за годината	5,154	279		5,433
Отписани	(79)	(7,805)		(7,884)
Салдо към 31 декември 2008	12,649	-	-	12,649
Балансова стойност				
Към 1 януари 2008 г.	6,475	279	13,165	19,919
Към 31 декември 2008 г.	16,876	-	11,447	28,323

Значими нематериални дълготрайни активи влезли в експлоатация през годината:

- Софтуер за Център за управление на въздушното движение – Фаза 3, автоматизирана система за УВД SATCAS-версия V2 (14,146 хил.лв.)

Значими нематериални дълготрайни активи в процес на изграждане през годината:

- Разходите за придобиване на НДМА са за Разширяване и модернизация на автоматизираната система за управление на въздушното движение SATCAS (11,447 хил.лв.)

Правото на ползване приключи през м. април 2008 г.

11. Отсрочени данъчни активи и пасиви

В хиляди лева	31 декември 2008		31 декември 2007		2008	2007
	Активи	Пасиви	Активи	Пасиви	Нетно	Нетно
Имоти, машини, съоръжения и оборудване		2,156	-	2,122	2,156	2,122
Обезценка на разходи за ДМА	(6)		(6)	-	(6)	(6)
Провизия за неизползвани отпуски	(337)		(250)	-	(337)	(250)
Задължения за социално осиг. върху неизползваните отпуски	(77)		(62)	-	(77)	(62)
Обезценка на вземания	(103)		(90)	-	(103)	(90)
Задължения за доходи на физ. лица	(301)		(326)	-	(301)	(326)
Провизии за обезщетения при пенсиониране	(709)		(415)	-	(709)	(415)
Провизии по съдебни задължения	(61)		(61)	-	(61)	(61)
Отложени данъчни (активи)/пасиви	(1,594)	2,156	(1,210)	2,122	562	912
Движение на временните разлики през годината				Баланс към 1 януари 2008	Признати в отчета за доходите	Баланс към 31 декември 2008
В хиляди лева						
Имоти, машини, съоръжения и оборудване				2,122	34	2,156
Обезценка на разходи за ДМА				(6)	-	(6)
Възнаграждения за неизползвани отпуски				(250)	(87)	(337)
Задължения за социално осигуряване върху неизползваните отпуски				(62)	(15)	(77)
Обезценка на вземания				(90)	(13)	(103)
Задължения за доходи на физ. лица				(326)	25	(301)
Провизии за обезщетения при пенсиониране				(415)	(294)	(709)
Провизии по съдебни задължения				(61)	-	(61)
Отложени данъчни (активи)/пасиви				912	(350)	562

Отсрочените данъци за 2008 година са калкулирани въз основа на ефективната данъчна ставка, . прилагана от Предприятието, в размер на 4 % (40% от законово регламентираната ставка на данък върху печалбата за всички дружества за 2008 година – 10%) (2007: ефективна данъчна ставка 4%)

12. Материални запаси

В хиляди лева	2008	2007
Материали и резервни части	3,416	3,242
Стоки	65	33
	3,481	3,275

Извършена е годишна инвентаризация към датата на съставяне на финансовия отчет, резултатите от която са отразени.

13. Търговски и други вземания

В хиляди лева	2008	2007
Търговски вземания	27,614	25,815
Обезценки	(3,018)	(2,785)
Вземания за неустойка	11,495	-
Съдебни и присъдени вземания	14,541	13,845
Обезценка на съдебни и присъдени вземания	(13,778)	(13,778)
Предоставени аванси по договори	712	866
Отсрочени разходи	2,610	2,365
Корпоративен данък за възстановяване	379	42
Лихви по депозити, гаранции и др.	6,710	4,187
Обезценка	(440)	(440)
	46,825	30,117

От търговските вземания (27,614 хил.лв.) 99,26 % са вземания от такси за аеронавигационно обслужване от тях пътни такси за АНО при прелитане (26,440 хил.лв.) и такси за АНО в зоната на летищата (970 хил.лв.), основната част от които са в срока за плащане. Присъдените вземания от Авиокомпания Балкан представляват 99,5% от всички съдебни и присъдени вземания и са в размер на 13,750 хил.лв., които са обезценени на 100%.

14. Обезценки

В хиляди лева	2008	2007
Салдо на 1 януари 2008	17,157	20 397
Начислени	750	722
Реинтегрирани	(192)	(663)
Отписани	(325)	(3,297)
Ефект от валутно курсови разлики	-	(2)
Салдо на 31 декември 2008	17,390	17,157

Начислената обезценка за вземания касае вземания от такси свързани с аеронавигационното обслужване (3,018 хил.лв.) и обезценка на съдебни и присъдени вземания (13,778хил.лв.).

15. Парични средства и парични еквиваленти

В хиляди лева	2008	2007
Парични средства в брой	51	45
Парични средства в банки	62,380	78,228
Депозити	170,502	123,532
Общо пари и парични еквиваленти	232,933	201,805
Паричен резерв в БНБ	(21,514)	(21,514)
Общо парични средства и парични еквиваленти в отчета за паричните потоци	211,419	180,291

В депозитите са включени 21,514 хил. лв., равняващи се на левовия еквивалент на 11 милиона евро, и които представляват срочен депозит в Българска Народна Банка в съответствие с издадената „Наредба №140 на Министерството на транспорта и съобщенията и Министерство на финансите от 4 декември 2001 г. за установяване режима, реда и условията за поддържане и разходване на паричния резерв на ДП РВД“. За целите на представяне на отчета за паричните потоци, този депозит не е включен в сумата на парите и паричните еквиваленти.

Депозитите в търговски банки са в евро и са със срок до 12 месеца. Депозитите са направени при лихвени равнища от 4,00% до 5,10%

16. Капитал и резерви

Капитал

Основният капитал на Предприятието е в размер на 129,758 хил.лв. и е 100% държавна собственост.

Специфични резерви

Специфичните резерви представляват резерв, формиран от преотстъпен данък печалба, регламентиран при определени условия съгласно ЗКПО. Предприятието формира специфичен резерв, равен на преотстъпения данък в размер на 60% от задължението за данък върху печалбата. Общият размер на резервите, акумулирани от преотстъпени данъци, възлиза на 19,114 хиляди лева за периода 2001-2007г.

Специфичните резерви включват и законови резерви, равняващи се на 10% от нетната печалба за годините от 2001 до 2007 в съответствие с Наредба 140 от 4 декември 2001, издадена от Министерството на транспорта и съобщенията и Министерство на финансите, за поддържане на паричния резерв. Общият размер на резервите, акумулирани от 10% от нетната печалба, възлиза на 10,143 хиляди лева за периода 2001-2007г. Общата стойност на специфичните резерви е 29,257 хил.лв.

Други резерви

С Решение на МС от МТ – ГВА на Предприятието е предоставен за управление недвижим имот (земя) за изграждане на ЛКК на Л-ще София, със з-д № РД-08-392/16.10.2008 г. на Министъра на транспорта на бюджетна организация са предоставени движими активи. Отчитането им е извършено по сметка „Други резерви“. Виж: „Отчет за промените в капитала“.

17. Търговски и други задължения

В хиляди лева	2008	2007
Търговски задължения	17,550	8,478
Задължения към персонала	17,397	13,345
Задължения към бюджета	1,177	2,232
Задължения към социално осигуряване	2,727	2,119
Гаранции	241	194
Други (застраховки, удържки от запл. персонал и др.)	1,062	671
Съдебни и присъдени	1,536	1,585
	41,690	28,624

Основните търговски задължения са към следните доставчици: „Аления Маркони Системс“ (СЕЛЕКС С.И.) (10,962 хил.лв.) за разширяване и модернизация на автоматизирана система за УВД, Летище София (2,847 хил.лв.) за изграждане на обект „Реконструкция развитие и разширение на летище София – ЛОТ 52“, ЕВРОКОНТРОЛ (1,924 хил.лв.) за членски внос. Всички задължения се погасяват в съответствие с договорените условия.

18. Задължения (провизии) за обезщетения при пенсиониране

В хиляди лева	2008	2007
Начално салдо за периода	10,371	8,816
Изплатени обезщетения през периода	(2,950)	(3,622)
Доначисление на провизия по задължения за пенсиониране	10,300	5,177
Крайно салдо за периода	17,721	10,371

19. Провизия за обезщетения при пенсиониране

В хиляди лева	%	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Провизия преди дисконтиране		3,290	2,756	957	790	-	7,793
Доначисление преди дисконтиране		701	1,717	3,125	2,220	3,757	11,520
Общо задължения преди дисконтиране		3,991	4,473	4,082	3,010	3,757	19,313
Дисконт	4.75%		(203)	(362)	(391)	(636)	(1,592)
Настояща стойност		3,991	4,270	3,720	2,619	3,121	17,721

Съгласно изискванията на Кодекса на труда и Колективния трудов договор, при прекратяване на договора на служител по повод на неговото пенсиониране, ДП „РВД“ е задължено да изплати определена компенсация, базирана на brutното месечно възнаграждение на служителите. Провизията за компенсиране на пенсионираните служители на Предприятието в съответствие с параметрите заложи в Кодекса на труда и Колективния трудов договор е изчислена за периода от януари 2009 г. до месец декември 2013 г. включително.

20. Финансови инструменти

Валутен риск

Предприятието е изложено на валутен риск от покупки и продажби, деноминирани в чуждестранна валута. Българският лев е фиксиран към еврото в съотношение 1:1,95583. Валутният риск за Предприятието е породен основно от евентуални транзакции в щатски долари. Ръководството контролира валутния риск чрез фиксиране на покупните, продажните цени в левове или евро.

Лихвен риск

Тъй като Предприятието няма лихвени заеми, лихвеният риск е нисък.

Анализ на ефективната лихва и ценови условия

Към датата на баланса, нивата на ефективната лихва по отношение на лихвоносните активи, заедно с периодите на преоценка, са представени в следната таблица:

В хиляди лева	Бел.	Ефективен лихвен процент	Общо	до 6 месеца	6-12 месеца
Пари в каса	15	-	51		
Разплащателни сметки	15	0,58	62,380		
Депозити	15	4,63	170,502	3,912	166,590

Кредитен риск

Кредитната експозиция на Предприятието е оповестена в бележка 13. Основната част от неговите търговски вземания е породена от пътни такси, начислявани и събирани от Евроконтрол, които са нормативно уредени за текущия период с подписаното Многостранно споразумение за пътни такси.

21. Свързани лица

В таблиците са посочени по-значими сделки със свързани лица по смисъла на МСС 24. Свързани лица на Предприятието са други държавно контролирани предприятия.

Наименование на предприятието	Описание на сделката	Покупки през 2007 г.	Задължения към 31.12.2007г.
ГД ГВА	Такси за удостоверения за експлоатационна годност	2,225	-
Летище София	Префактуриране на ел.енергия, вода, наем	249	34
Комисия за регулиране на съобщенията	Лицензионни такси	160	-
Авиотряд 28	Облитане на ОРСТС	451	88
Летище София	Договор за изграждане Пистови системи "LOT B2	1	-
ДП „Транспортно строителство и възстановяване“	Договор за изграждане на обект „Св.Св. Константин и Елена“	7	3
„Булгаргаз“ АД	Доставка на природен газ	150	1
ЦНИП при УАСГ	Регулиране терен за нова АКК	11	-
		3,254	126

Наименование на предприятието	Описание на сделката	Покупки през 2008 г.	Задължения към 31.12.2008г.
ГД ГВА	Такси за удостоверения за експлоатационна годност	2,431	1
Летище София	Пресфактуриране на ел.енергия, вода, наем	316	39
Комисия за регулиране на съобщенията	Лицензионни такси	163	0
Авиотряд 28	Облитане на ОРСТС	409	0
Летище София	Договор за изграждане Пистови системи "LOT B2	388	388
„Булгаргаз“ АД	Доставка на природен газ	305	0
ЦНИП при УАСГ	Регулиране терен за нова АКК	14	14
МТ-ГВА	Недвижим имот	-	-
		4,026	442

Наименование на предприятието	Описание на сделката	Покупки през 2008 г.	Задължения към 31.12.2008г.
ДАНС	Транспортни средства	-	-

Във връзка с изпълнението на функциите на управителните органи на Предприятието, същото е изплатило възнаграждения, както следва:

В хиляди лева	2008	2007
Управителен съвет	258	243
Контролен съвет	147	118
Генерален директор	110	56
	515	417

22. Условни активи

Банковите гаранции и обезпечения в полза на ДП „РВД“ са в размер на 10,347 хил. лева, като най-значителната част от тях са гаранциите, издадени от „Алениа Маркони Системс“ (СЕЛЕКС С.И.) на стойност 9,864 хил. лева.

Условни пасиви

Заведени дела за разходи от фирма „Пламс 2001“ ООД свързани с използване на вещно право в хотелски комплекс „Копитото“ - първа инстанция, на стойност 663 хил.лв.

Събития след датата на баланса

След датата на баланса няма събития, които да имат съществено отражение при съставяне на

финансовия отчет за 2008 г.

Размерът на осреднената таксова единица за аеронавигационно обслужване за прелитане е 46,26 евро за 2008 г. Размерът на осреднената базова (отчита несъществените разлики на лева спрямо еврото на база на обменните курсове на Ройтерс) таксова единица за прелитане е 43,73 евро за 2009 г.

23. Условни пасиви

Заведени дела за разходи от фирма „Пламс 2001“ ООД свързани с използване на вещно право в хотелски комплекс „Копитото“ - първа инстанция, на стойност 663 хил.лв.

24. Събития след датата на баланса

След датата на баланса няма събития, които да имат съществено отражение при съставяне на финансовия отчет за 2008 г.

Размерът на осреднената таксова единица за аеронавигационно обслужване за прелитане е 46,26 евро за 2008 г. Размерът на осреднената базова (отчита несъществените разлики на лева спрямо еврото на база на обменните курсове на Ройтерс) таксова единица за прелитане е 43,73 евро за 2009 г.

25. Приложими стандарти

Обяснение на приложимата счетоводна рамка

Предприятието е съставило годишни неконсолидирани финансови отчети за 2007 година, съгласно изискванията на Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), в редакцията им към 1 януари 2005 година, утвърдени за прилагане в България с Постановление на Министерския съвет № 207/7.08.2006 г. и обнародвани в ДВ бр. 66 от 2006 година. Списък на Международните Счетоводни Стандарти, утвърдени за прилагане в България е представен по-долу.

Списък на Международните Счетоводни Стандарти, утвърдени за прилагане в България, приложени при изготвяне на годишните неконсолидирани отчети за 2008 година	
МСФО 1	Прилагане за първи път на Международните стандарти за финансова отчетност
МСФО 2	Плащане на базата на акции
МСФО 3	Бизнес комбинации
МСФО 4	Застрахователни договори
МСФО 5	Нетекущи активи, държани за продажба и преустановени
МСФО 6	Проучване и оценка на минерални ресурси
МСС 1	Представяне на финансови отчети
МСС 2	Материални запаси

МСС 7	Отчети за паричните потоци
МСС 8	Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки
МСС 10	Събития след датата на баланса
МСС 11	Договори за строителство
МСС 12	Данъци върху дохода
МСС 14	Отчитане по сегменти
МСС 16	Имоти, машини, съоръжения и оборудване
МСС 17	Лизинг
МСС 18	Приходи
МСС 19	Доходи на насти лица
МСС 20	Счетоводно отчитане на правителствени дарения и оповестяване на правителствена помощ
МСС 21	Ефекти от промените в обменните курсове
МСС 23	Разходи по заеми
МСС 24	Оповестяване на свързани лица
МСС 26	Счетоводство и отчитане на пенсионните планове
МСС 27	Консолидирани и индивидуални финансови отчети
МСС 28	Отчитане на инвестициите в асоциирани предприятия
МСС 29	Финансово отчитане при свъхинфлационни икономики
МСС 30	Оповестявания в счетоводните отчети на банки и сходни финансови институции
МСС 31	Счетоводно отчитане на дялове в съвместни предприятия
МСС 32	Финансови инструменти: оповестяване и представяне
МСС 33	Доходи на акция
МСС 34	Междинно финансово отчитане
МСС 35	Преустановяващи се дейности
МСС 36	Обезценка на активи
МСС 37	Провизии, условни задължения и условни активи
МСС 38	Нематериални активи
МСС 39	Финансови инструменти: признаване и оценяване
МСС 40	Инвестиционни имоти
МСС 41	Земеделие
МСС 40	Инвестиционни имоти
МСС 41	Земеделие
КРМСФО 1	Промени в съществуващите задължения за извеждане от експлоатация, възстановяване и сходните с тях задължения
КРМСФО 2	Дялове на членове в кооперации и сходни инструменти
КРМСФО 4	Определяне дали дадено споразумение съдържа лизинг

КРМСФО 5	Права на участие във фондове за извеждане от експлоатация и възстановяване на околната среда
ПКР 7	Въвеждане на еврото
ПКР 10	Правителствена помощ – без специална връзка с оперативната дейност
ПКР 12	Консолидация – предприятия със специално предназначение
ПКР 13	Съвместно контролирани предприятия – непарични вноски от контролиращите съдружници
ПКР 15	Оперативен лизинг – стимули
ПКР 21	Данъци върху дохода – възстановяване на преоценените неамортизируеми активи
ПКР 25	Данъци върху дохода – промени в данъчния статус на едно предприятие или неговите акционери
ПКР 27	Оценяване съдържанието на операции, включващи правната форма на лизинг
ПКР 29	Оповестяване – споразумения на концесионна услуга
ПКР 31	Приход – бартерни сделки, включващи рекламни услуги
ПКР 32	Нематериални активи – разходи за интернет страници

26. Приложение на публикувани Международни стандарти за финансово отчитане, които още не са утвърдени за прилагане в България към балансовата дата и може да имат отношение към дейността на Предприятието

- МСФО 7 – Финансови инструменти: Оповестяване и изменение на МСС 1 Представяне на финансовите отчети: Оповестявания, свързани със собствения капитал изискват подробни оповестявания по отношение на съществеността на финансовите инструменти за финансовото състояние на Предприятието, както и количествени и качествени оповестявания относно характера и степента на влияние на рисковете. Новият МСФО 7 и измененият МСС 1 влизат в сила за годишния период започващ на 1 януари 2007 г. и ще изискват допълнителни оповестявания, свързани с финансовите инструменти и собствения капитал на Предприятието;

- МСФО 8 – Оперативни сегменти (в сила от 01.01.2009 г.)

Предприятието не очаква изменението да има ефект върху финансовите му отчети;

- Изменение към МСС 21 – Ефекти от промени в обменните курсове – нетни инвестиции в чуждестранна дейност (в сила от 1 януари 2006 г.). Предприятието не очаква разяснението да има ефект върху финансовите му отчети;

- Изменение към МСС 39 – Финансови инструменти: Признание и оценка на хеджиране на парични потоци и опции по справедлива стойност (в сила от 1 януари 2006 г.). Предприятието не очаква изменението да има ефект върху финансовите му отчети;

- Изменение към МСС 39 – Финансови инструменти и МСФО 4 – Застрахователни договори (в сила от 1 януари 2006 г.). Предприятието третира издадени гаранции като условни задължения докато възникне вероятност за извършване на плащане по гаранцията и признава провизия в случай че са изпълнени изискванията на МСС 37;

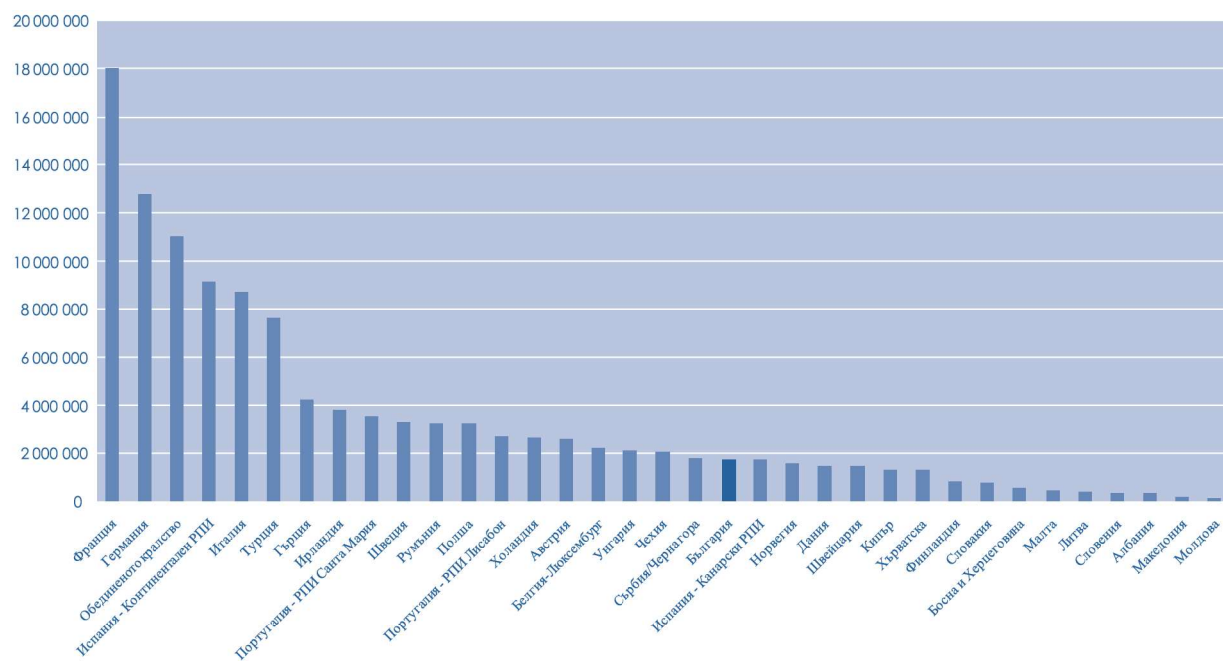
- Разяснение 6 – Задължения възникващи от участие на специфичен пазар – излезли от употреба

електрическо и електронно оборудване (в сила от 1 декември 2005 г.). Предприятието не очаква разяснението да има ефект върху финансовите му отчети предвид дейностите извършвани от Предприятието;

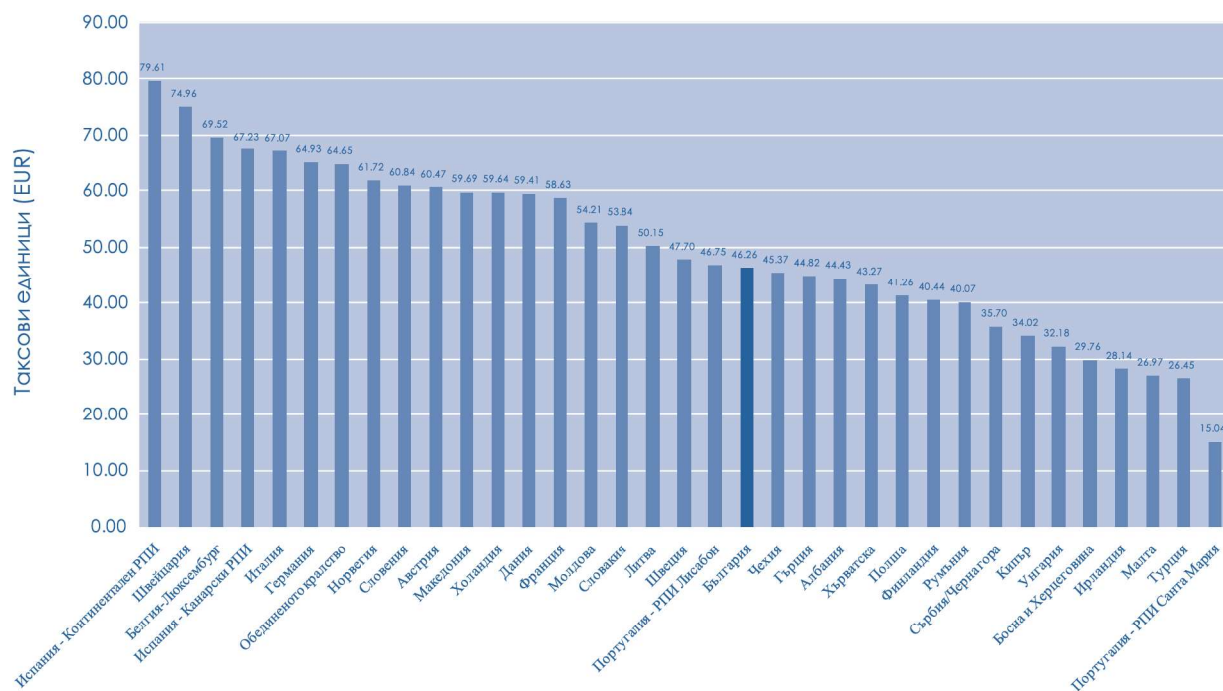
- Разяснение 7 – Прилагане на подход за преизчисление съгласно МСС 29 Финансово отчитане при свръхинфлационни икономики. Прилагането на изискванията на разяснението става задължително при съставянето на финансовите отчети на Предприятието. Предприятието не очаква разяснението да има ефект върху финансовите му отчети;
- Разяснение 8 – Обхват на МСФО 2. Прилагането на изискванията на разяснението става задължително при съставянето на финансовите отчети на Предприятието за 2007 година. Предприятието не очаква разяснението да има ефект върху финансовите му отчети;
- Разяснение 9 – Преоценка на внедрени деривативи. Прилагането на изискванията на разяснението става задължително при съставянето на финансовите отчети на Предприятието. Предприятието не очаква разяснението да има ефект върху финансовите му отчети;
- Разяснение 10 – Допълнение към МСС 34 Междинни финансови отчети и МСС 39 Обезценка на активи забранява обратното проявление на загуба от обезценка, отчетена в предходни периоди, на репутация, инвестиции в капиталови инструменти или финансови активи, отчитани по стойност на придобиване. Прилагането на изискванията на разяснението става задължително при съставянето на финансовите отчети на Предприятието и е приложим по отношение на репутация, инвестиции в капиталови инструменти или финансови активи, отчитани по стойност на придобиване проспективно от датата, на която Предприятието първоначално прилага критериите за оценка на МСС 36 и МСС 39 респективно. Предприятието не очаква разяснението да има ефект върху финансовите му отчети.
- Разяснение 11 – Допълнение към МСФО 2 Транзакции с групови и собствени акции (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 Март 2007). Разяснението изисква споразумение за плащане, базирано на акции, в което дадено дружество получава стоки или услуги като възнаграждение за своите собствени капиталови инструменти, да бъде осчетоводено като транзакция за плащане, базирано на акции, уредено чрез акции, независимо как са получени необходимите капиталови инструменти. То също така предоставя насоки за това дали споразуменията за плащане, базирани на акции, при които на доставчиците на стоки или услуги на дадено дружество се предоставят капиталови инструменти на компанията - майка на предприятието, трябва да бъдат осчетоводявани като уредени чрез парични средства или уредени чрез акции във финансовия отчет на предприятието. Предприятието счита че КРМСФО 11 не се отнася за операциите на Предприятието, тъй като Предприятието не е сключвало договори за плащания на базата на акции.
- Разяснение 12 - Споразумение за концесионна услуга (в сила от 1 януари 2008). Разяснението предоставя ръководство към дружествата от частния сектор относно някои оповестявания и въпроси свързани с оценки, които възникват в счетоводството на публично-частните концесионни споразумения. Предприятието счита, че КРМСФО 12 не се отнася за операциите на Предприятието, тъй като Предприятието не е сключвало договори за концесия.
- Разяснение 13 - Програми за клиентска лоялност (в сила от 01.01.2008 г.)
- Разяснение 14 (в сила от 01.01.2008 г.)– Към МСС 19 Доходи на наети лица – Ограничения на активите по планове с дефинирани вноски, минимални капиталови изисквания и тяхното взаимодействие.
- Изменение на МСС 23 Разходи по заеми (в сила от 01.01.2009 г.)
- Изменение на МСС 1 Представяне на финансови отчети (в сила от 01.01.2009 г.)
- Изменение на МСС 27 Консолидирани и индивидуални финансови отчети (в сила от 01.07.2009 г.)
- Изменение на МСФО 2 Плащане на базата акции: Условия за получаване на права и анулиране (в сила от 01.01.2009 г.)

Повечето от Стандартите и Разясненията посочени по горе не са приложими за дейността на Предприятието, поради което няма да окажат влияние върху финансовите му отчети за 2008г.

Общо обслужени единици в страните-членки на Евроконтрол за 2008 г.

Национални таксови единици на страните-членки на Евроконтрол за 2008 г.

Изменение на националната таксова единица на България за периода 2003 г. - 2008 г.

